

**Βιβλιοθήκη &
Κέντρο Πληροφόρησης**

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Library &
Information Centre**

ARISTOTLE UNIVERSITY OF THESSALONIKI

Αναγνωριστικό τεκμηρίου / Document ID: **5027_43**

Ηλ. διεύθυνση τεκμηρίου / Document URL: **<http://digital.lib.auth.gr/record/139831>**

Το πρωτότυπο τεκμήριο αποτελεί τμήμα της συλλογής της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του ΑΠΘ.
Η παρούσα ψηφιακή αναπαράσταση του πρωτοτύπου διατίθεται χωρίς χρέωση, με άδεια
Creative Commons 'Αναφορά Δημιουργού-Παρόμοια Διανομή 4.0'.

The physical item is part of Aristotle University of Thessaloniki Library Collection.
This digital representation of the original is made available to the public, under the
Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

©2015 Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
©2015 Library and Information Centre, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης

ψηφιακή **εΡΑ**άδα
Όλα είναι δυνατό
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
"Ψηφιακή Σύγκλιση"

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου "Δημιουργία Καινοτόμων Υπηρεσιών Ψηφιακής Βιβλιοθήκης του ΑΠΘ"
που χρηματοδοτήθηκε από το Ε.Π. ΕΣΠΑ 2007-2013 - "Ψηφιακή Σύγκλιση". Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

2. Ὀρθοσκευτικοδοδακτικὸν ἔπος.

(συνέχ. ἴδε τεύχ. 42).

Β'. Λυρική ποίησις.

Λυρική ποίησις ἐστὶν ἡ ποιητικὴ τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων καὶ διανοημάτων ἐκδήλωσις· ἐμορφώθη δὲ αὕτη ἐκ τῆς παραστάσεως ὑποκειμενικῆς ὕλης ἐπεκτεινομένη ἐπὶ πάντα τὰ ἀφορώντα εἰς τὸν ψυχικὸν καὶ πνευματικὸν βίον. Τῆς ποιήσεως ταύτης διακρίνονται 4 εἶδη, ἧτοι ἐλεγεία, ἱαμβος, μελικὴ καὶ χορική.

1. Ἑλεγειακὴ ποίησις.

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τῶν Ὀλυμπιάδων ἐπεκράτει παρὰ τοῖς Ἑλλήσι τὸ ἔπος καὶ τὸ ἐξάμετρον· διότι εἰς τὴν παμδασιλείαν τῆς ἐπικῆς ποιήσεως συνέτεινεν ἡ τότε κυβέρνησις, ὥς τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ μεγάλη τιμὴ,

ἥς ἀπήλαυον οἱ ἐπικοί ποιηταὶ παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν. Ἐν τούτοις πᾶσα ἀλλοίωσις τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν ἐπέρχεται ἅμα τῇ ἀλλοιώσει τοῦ πολιτικοῦ βίου. Μέχρι τοῦδε ἡ ποίησις οὐδὲν τῶν παθῶν ἐξεδήλωσεν· ἤδη δὲ καταπίπτουσιν αἱ βασιλεύειαι καὶ τὰ ἄτομα ἐλευθεριώτερον ἐξέρχονται, ἵνα ἐκφράσῃσι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν. Ὁ πρῶτος λοιπὸν λυρικὸς ποιητὴς τείνει τὸ οὖς αὐτοῦ εἰς τὰς ἐνδιαθέτους ὁρμάς καὶ οὕτως ἐρχεται εἰς μέσον ἡ ἐλεγεία.

Ἡ λέξις ἐλεγεία δὲν εἶνε Ἑλληνική, καίτοι πολλαὶ προϋτάθησαν ἐτυμολογίαι, οἷον ἐκ τοῦ ἐ, ἐ, ἐ λέγειν ἢ ἐλεεῦ, ἀλλὰ παράγεται ἐκ τοῦ Λυδικοῦ ἑλεγος, ὅπερ δηλοῖ κάλαμον (αὐλόν) ἐπομένως ἐλεγεία σημαίνει τὴν πρὸς αὐλὸν ᾠδὴν. Πιθανώτερα δὲ θεωρεῖται ἡ τελευταία αὕτη ἐτυμολογία καθ' ὅσον γινώ-

σκομεν, ὅτι ἐν τοῖς θρήνοις πρῶτοι ἦσαν οἱ Λυδοὶ καὶ Κᾶρες, ὅτι ὁ ἀντίσπαστος (υ — — υ) στίχος καλεῖται Καρικὸς καὶ ὅτι τὰ ἐλεγειακὰ ποιήματα ἐψάλλοντο πρὸς αὐλόν. Ἡ ἐλεγεία ἐψάλλετο ἐν τοῖς συμποσίοις, ὁ δὲ αὐλὸς ἱσως ἀπέδιδε ποῦ καὶ πού τὸ πάθος τῆς ἀπαγγελίας. Τὰ ποιήματα τοῦ εἶδους τούτου ἐγράφθησαν ἐν Ἰωνικῇ διαλέκτῳ, ἀλλὰ καὶ πως μεταβιβλημένη· διότι ἀπαντὰς τις παρὰ Καλλίνῳ, νῶς, κότερος (ἀντὶ τοῦ πῶς, πότερος) καὶ ἄλλους Δωρισμοῦς. Ἡ ἑλεγεία ἐρησιμοποιήθη πρὸς τὴν γνωμικὴν ποιήσιν καὶ πρὸς ἐκφράσιν τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἔρωτος. Τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως δὲν διεσώθησαν εἰμὴ μόνον λείψανά τινα, ἐφευρεθὴν δὲ τοῦ εἶδους τούτου θεωροῦσιν οἱ μὲν τὸν Καλλίνον, οἱ δὲ τὸν Ἀρχιλόχον καὶ ἄλλοι τὸν Μίμνερμον, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια κλίνει μάλλον ὑπὲρ τοῦ πρώτου.

α) Καλλίνος. — Οὗτος, ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας ὀρμώμενος καὶ κατὰ τὸν 7ον π. Χ. αἰῶνα ἀκμάσας, λέγεται ὁ πατὴρ τῆς ἐλεγείας. Τὸ μόνον αὐτοῦ διασωθὲν ποίημα ἐξεγείρει τοὺς νέους τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἰκφέσου εἰς πόλεμον κατὰ τῆς γειτονικῆς Μαγνησίας καὶ ἐπομένως φέρει χαρακτηριστὰ πολεμικοῦ ἔθματος. Περὶ τὸ 677 π. Χ. γεννηθεὶς, φαίνεται ὅτι ἔζη καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Μικρὰ Ἀσία ἐπηπειλεῖτο ὑπὸ βαρβάρων λαῶν, τῶν Κιμμερίων καὶ ὁ

τε ἡ Ἑφετος ἦν τὸ κέντρον τῆς νωθρότητος ἐνεκα τῆς μετὰ τῶν Λυδῶν ἐπιμιξίας.

β) Τυρταῖος. — Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα ὁ Τυρταῖος ἔζη κατὰ τὴν 35 Ὀλυμπιάδα καὶ ἐπομένως ἤκμασε κατὰ τὸν 6'. Μεσσηνιακὸν πόλεμον. Λέγεται, ὅτι ἦν γραμματοδιδάσκαλος ἐν Ἀθήναις καὶ κατήγετο ἐξ Ἀφνιδῶν τῆς Ἀττικῆς, αἵτινες μεγάλην εἶχον πρὸς τὴν Λακεδαιμόνα σχέσιν ἐνεκα τῆς ἐν αὐταῖς λατρείας τῶν Διοσκύρων, Λακεδαιμονίων ἡρώων. Φαίνεται δὲ, ὅτι ἡ εὐτος ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπολιτογραφῆθη ἐν Σπάρτῃ καὶ ἐντεῦθεν ἱσως ἐλαβε γένεσιν ὁ μῦθος, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων πιεζόμενοι ἐζήτησαν κατὰ συμβουλήν τοῦ μαντείου σύμβουλον Ἀθηναῖον καὶ ὡς τοιοῦτον ἐλαβον τὸν Τυρταῖον. Ὅπως δὲ ὁ γῶλος εὐτος ποιητῆς ἀνεδείχθη σωτὴρ τῶν ἀποδείλιων τῶν Λακεδαιμονίων, τούτους διὰ τῶν φλογερῶν αὐτοῦ ἔθματων μέχρι νίκης ἐνθαρρύνας. Τούτου ἐνεκα καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἱεροπρεπῶς ἐτιμᾶτο καὶ οὗτος ὡς ἄλλος Ὀμηρος καὶ αἱ ἐλεγεῖαι αὐτοῦ, ἐν τοῖς συσσιτίοις τῶν ἀνδρῶν ἀπαγγελλλόμεναι, ἐθεωροῦντο ὡς παιδευσὶς τῆς νεολαίας, ἥτις ὤφειλε νὰ παρειαρχῆται ἐν αὐτοῖς· παρὸς δὲ ὁ ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ διακρινόμενος ἐλάμβανε τὴν μεγαλειτέραν τοῦ κράτους μερίδα. Συνέγραψε πολεμικὰ ἔσμα-

τα, « ὑποθῆκαι » καλούμενα ἐν πέντε βιβλίοις, ἐξ ὧν μόνον τρία διεσώθησαν ἐν αὐτοῖς διακρίνεται τὸ ζωηρόν καὶ τὸ ἄκρον φιλόπατρι. Διὰ δὲ τῆς Εὐνομίας αὐτοῦ, ποιήματος ἀπολεσθέντος, προσεπάθει ἵνα ἀποκαταστήτῃ σύμπνοιαν μεταξὺ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐπειδὴ μετὰ τὴν εἰς τοὺς Μεσσηνίους παραχώρησιν τῶν κατακτηθεισῶν γαιῶν νέος ἐπρόκειτο ἀναδασμός. Πλὴν τούτων ἐποίησε καὶ μέλη πολεμιστήρια (ἢ ἐμβατήρια), ἐν οἷς χαρίζεται εἰς τὴν Δωρικὴν διάλεκτον καὶ μεταχειρίζεται ρυθμὸν ἀναπαιστικόν.

γ) Μίμνερμος. — Οὗτος, ἐκ Κολοφῶνος καταγόμενος, ἔζη περὶ τὸ 630 π. Χ. καὶ φαίνεται ὅτι ἦτο σύγχρονος τοῦ Σόλωνος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τινος τετραστίχου αὐτοῦ πρὸς τὸν γνωστὸν αὐτῷ Μίμνερμον, ἐν ᾧ παραινεῖ αὐτὸν ὅπως μεταδῶλῃ τὴν ἐν τινι ποιήματι τοῦ ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ζήσῃ 60 μόνον ἔτη, ποιῶν αὐτὰ 80. Οὗτος ἐφεῦρε τοὺς αὐλητικoὺς νόμους (Πλούταρχ. περὶ μουσικ. κεφ. 7), τὰς δὲ ἐλεγείας αὐτοῦ διακρίνει τὸ ἔρωτικόν ἐν αὐταῖς, τὴν ἑρωμένην αὐτοῦ Ναννῶ ἐγκωμιάζων, ἐξυμνεῖ τὸν ἔρωτα καὶ ἐφιέμενος ἐν αὐταῖς τῆς ἀπολαύσεως διαφόρων βιωτικῶν τρυφῶν, παροτρύνει τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀπόλαυσιν τῶν παρόντων ἀγαθῶν. Ἀλλ' οὐδὲν τὸ παράδοξον, ὅτι ὁ ποιητὴς οὗτος χαρακτηρίζεται ὡς μαλθακὸς καὶ αἰ-

σθηματικὸς, διότι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ὑπετάγησαν οἱ Ἴωνες τοῖς Ἀσίοις καὶ ἐπομένως ἡδυνάθεια καὶ χαλάρωσις πνευματικῇ εἰσέχθη πανταχοῦ. Ὁ Μίμνερμος εἶνε τύπος τοῦ ἀνειμένου Ἴωνος καὶ προσωποποιήσις τῆς ἀπραξίας εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, ὥστε εἰ δυνατόν εὐδῶν νὰ πράξῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· τούτου ἕνεκα λυπεῖται, οὕτως εἰπεῖν, ἐν τινι αὐτοῦ ποιήματι διὰ τὴν κοπιώδη καθ' ἐκάστην τοῦ ἡλίου ἐργασίαν. Ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ εἶναι γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ναννῶ τῆς ἑρωμένης αὐτοῦ, ἣτις ὅμως οὐδόλως ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν στοδρὸν τοῦ ποιητοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτα. Ὡς διὰσημος δὲ αὐλητῆς ὕψωσε τὴν ἐλεγείαν εἰπερ τις καὶ ἄλλος εἰς μέγαν βαθμὸν τελειότητος. Ὁ Μίμνερμος συνέγραψε καὶ πολεμικὰ ᾄσματα ἐν οἷς ἐξυμνεῖ ἀρετὰς παρελθόντων χρόνων, οὐχὶ ὅμως μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς οἱ πρότεροι ζέσεως· ὁπόσης δὲ ἀπῆλαυε τιμῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς ἡδὺς ποιητῆς, ἐμφαίνει τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ Αἰγναστιάδης. Κίτταγει, ὡς εἴρηται, νέον εἶδος ἐλεγείας, τὴν αἰσθηματικὴν πρὸς ἑκφράσιν αἰσθημάτων ὑποκειμενικῶν ἄνευ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ τόπου καὶ χρόνου, ἐν ᾧ ἔζη. Ὁ χαρακτηρ τοῦ ἀνδρὸς καταφαίνεται ἱκανῶς καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς δύο μόνον στίχων:

Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδίτης;

τιθηαίνην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλει.

Ἡ ἄκρα τρυφηλότης τοῦ ποιητοῦ ἐνωρὶς ἐπέσυρε κατ' αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν καὶ συνέτεινεν ὅπως μὴ συμπεριληφθῇ μετὰ τῶν διδασκικῶν ποιητῶν, ὧν τὰ ποιήματα ὡς λίαν παιδαγωγικὰ ἀπεμνημενεύοντο, καὶ τοι ἡ γλῶσσα αὐτοῦ εἶνε λίαν ρωδῆς, ἡ 'Ιὰς μεθ' ὧν τῶν ἀνθέων αὐτῆς· τοῦτο ἔμως ἀποδοτέον ἴσως καὶ εἰς τὸν φανατισμὸν τῶν μεταγενεστέρων ἀντιγραφῶν. Ὁ αὐτὸς ποιητὴς συνέγραψε καὶ ἐλεγείαν, ἐν ᾗ προτρέπει τοὺς συμπατριώτας αὐτοῦ εἰς πόλεμον, καὶ ἥτις χρησιμεύει ὡς μετάβασις ἀπὸ τοῦ πολεμικοῦ εἰς τὸ αἰσθηματικόν.

δ) Σόλων. — Εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ σοφῶν¹⁾ ἦτο καὶ ὁ Σόλων, ἀκμάσας περὶ τὸ 594 πρὸς πατρός· Ἡξήκεστί· δου. Εἰς τοῦτον ἀποδίδεται τὸ γνωστὸν ἀπόφθεγμα «Μηδὲν ἄγαν». Κατὰ τὸν Πλούταρχον ἡ πρώτη περὶ στασις, καθ' ἣν ἐμφανίζεται ὁ Σόλων εἰς τὴν πολιτείαν, εἶνε ἐκείνη, ἐν ᾗ ἔδειξε τὸ φιλόπολι αὐτοῦ, ἐκφωνήσας τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐλεγείαν «Σαλαμῖνα», ἵνα προτρέψῃ τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ Ἀθηναίους εἰς ἀνάκτησιν τῆς νήσου Σαλαμῖνος. Διὰ τοῦ πονήματος τούτου (ἐξ οὗ ὀλίγοι μόνον σώζονται στίχοι) παρесеκέασε

τρόπον τινὰ τὴν γένεσιν τοῦ δικανικοῦ λόγου. Ἕνεκα τῆς ἐν τῇ ἀνακτῇσει τῆς Σαλαμῖνος ἐπιτυχίας οἱ Ἀθηναῖοι, τιμώντες τὸν ἄνδρα, ἀνέδειξαν αὐτὸν ἐπώνυμον ἄρχοντα καὶ εἶτα, τῆς καταστάσεως αὐτῶν ὁσημέραι δεινυμένης, νομοθέτην. Ἔς τοιοῦτος θαυμάζεται ὑπὸ πάντων, οἱ δὲ νόμοι αὐτοῦ χρησιμεύουσιν ἔτι καὶ νῦν εἰς τὰ πεπολιτισμένα κράτη ὡς τύπος τῶν νόμων αὐτῶν. Σεβεται τὴν ἀτομικότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀναγνωρίζει ἐν αὐτῷ δικαίωμα αὐτοβουλίας· πρὸς δὲ μόνον τὰ ἐπὶ μακρὸν ἐν τῇ οἰκογενεῇ αὐτῶν ἀνατραφέντα τέκνα ἐθεώρει μέρος τῆς πολιτείας ἀποτελοῦντα. Θεῖς δὲ τοὺς νόμους αὐτοῦ, ἀνεχώρησεν εἰς περιοδείαν, ἵνα γνωρίσῃ τὸ κύρος αὐτῶν. Περιηγηθεὶς λοιπὸν ἐπὶ ὅκα ἔτη εἰς Ἀσίαν καὶ Λυδίαν, συνανестράφη μετὰ τοῦ Ἀμάσιος, βασιλέως τῆς Κύπρου, καὶ μετὰ τοῦ Κροίσου, βασιλέως τῶν Λυδῶν, καὶ ἐκεῖθεν τρέμων ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας, διότι ἔβλεπεν αὐτὰς εἰς τὰ πρόθυρα τῆς τυραννίας. Μὴ ἐπιτυχίῳ ὁμῶς νὰ παρακωλύσῃ τοὺς Ἀθηναίους τοῦ νὰ πεισθῶσιν εἰς τὸν Πεισιστράτην, ἡρξέσθῃ μόνον νὰ περιορίζῃ τὴν ἀκολασίαν τοῦ τυράννου τούτου, ὅστις οὐχ ἥττον ἐσέβετο τὸν μέγαν νομοθέτην καὶ πολλάκις μάλιστα συνεβουλεύετο αὐτόν. Ὁ Σόλων μετέσχε τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐπωφελῶς καὶ ἐν τῇ στάσει τοῦ Κύλ-
 1) Οἱ λοιποὶ ἔξ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος εἶνε: Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος, Κλεόμβροτος ὁ Αἰνῖος, Περικλῆς ὁ Κορίνθιος, Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος καὶ Βίτας ὁ Πριηνεύς.

νες. Αἱ ἄρισται τῶν ἐλεγείων αὐτοῦ εἶνε αἱ «ὕποθῃ καὶ εἰς ἑαυτὸν», ἐν αἷς καταδείκνυται ὁ ἀληθὴς τοῦ ἀνδρὸς χαρακτήρ καὶ ἐν αἷς ὑπάρχει ἡ ἐντελεστάτη ἐκτίμησις τῆς νομοθεσίας αὐτοῦ. Τὰς «εἰς Ἀθηναίους ὑποθήκας» αὐτοῦ ἐξεφώνησεν ἐν Ἀθήναις κατὰ τοῦ Πεισιστράτου (καὶ περ συγγενοῦς αὐτοῦ ὄντος) ἅμα ἐκ τῆς περιουσίας ἐπανελθὼν. Κατὰ τὸν Σουῖδαν αἱ ἐλεγείαι αὐτοῦ περιελάμβανον 5000 στίχους. Ἔτερον γνωμικὸν τοῦ Σόλωνος ἐκ τῶν εἰς ἑαυτὸν ὑποθηκῶν του εἶνε «Ἀεὶ γηράσκω πολλὰ διδασκόμενος». Δι' αὐτοῦ ἀνεπτύχθη ἡ γνωμικὴ ποίησις, ὡς ὁ Πλούταρχος ἐν τοῖς παραλληλοῖς βίοις ἀναφέρει. Οἱ παῖδες τῶν Ἀθηναίων ἐν ταῖς ἐορταῖς ἀπαγγέλλοντες τὰ ποιήματα τοῦ Σόλωνος ἐβραβεύοντο. Σημειωτέον ὅτι ὁ σοφὸς ὦτος ἀνὴρ ἔγραψε καὶ εἰς λαμβεῖον μέτρον, τὰ δὲ πολυάριθμα ἀποσπάσματα τῶν ἐλεγείων αὐτοῦ ὑποφαίνουσι διάπυρον πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα, πολλὴν ἐμπειρίαν, δραστηριότητα, εὐμένειαν, πρᾶξίτητα καὶ ἰλαρότητα.

ε) Φωκυλίδης. — Οὗτος ἐκ Μιλήτου καταγόμενος καὶ σύγχρονος ὢν τοῦ Θεόγνιδος ἐποίησεν ἐν ἀπερίττῳ καὶ ἐπεσφιγμένῳ λόγῳ γνώμας ἐν ἑξαμέτροις καὶ διστίχοις, αἵτινες καλοῦνται κεφάλαια. Ἐκ τούτων ὅμως ὀλίγα μόνον ἀποσπάσματα σώζονται. Τὸ σύνθηρες προοίμιον ἤρχιζε «καὶ τόδε Φωκυλίδει».

ς) Θεόγνης. — Οὗτος ἐκ Μεγάρων ἔλκων πῆν πατρίδα, ἦτο εὐπατρίδης ὀλίγα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν Περσικῶν πολέμων ἐπιζήσας. Ἐπειδὴ ἡ τῷ 529 π. Χ. ἐν Μεγάροις γενομένη δημοκρατικὴ μεταπολίτευσις ἐπὶ νεγκε τὸν λεγόμενον γῆς ἀναδασμὸν, ἐστερήθη ὁ ποιητὴς, ἀπὼν τότε, πάσης αὐτοῦ τῆς περιουσίας. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐδόκίματε καὶ οὗτος τὸν πικρὸν τῆς ἐξορίας βίον. Ὁ Θεόγνης εἶνε γνωμικὸς ποιητὴς μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Θεαγένους ἐν Μεγάροις ζήσας, ἐν ᾗ ἐποχῇ ἀκριβῶς ἐπεκράτει ἐνταῦθα ὀχλοκρατία, καὶ διακρίνεται ὡς ἰδιότροπος, ὑπὸ μονομανίας τινὸς κατεχόμενος, μεγάλως ὁμῶς εἰς τὴν διάπλασιν καὶ ἡθικοποίησιν τῶν νέων συντελὼν. Ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ συλλογὴ, οὐχ ἥτινας τῶν 1289 στίχων περιλαμβάνουσα, συνίσταται ἐκ διστίχων, ὧν πολλὰ θεωροῦνται νόθα. Ὅπως δὲ ποτε οἱ στίχοι αὐτοῦ εἶνε ὠραῖοι καὶ πλήρεις εὐγενοῦς πατριωτισμοῦ, μῖτος κατὰ τῶν διαφθορῶν τοῦ λαοῦ ἀποπνέοντες. Παρὰ τῷ Στοβαίῳ εὐρηνται οὐκ ὀλίγοι στίχοι τοῦ Θεόγνιδος, οἱ ὅποιοι λείπουσιν ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἐλεγείων τοῦ ποιητοῦ τούτου. Ἐν ταύτῃ δὲ ὀλίγα μόνον ἐξευρίσκονται ἐλεγείαι πλήρεις, ἐν ᾧ τὰ λοιπὰ εἶνε γνώμαι ἀποτεινόμεναι πρὸς εὐγενῆ τινα καὶ ὠραῖον νεανίαν, Κύρνον καλούμενον καὶ λίαν προσφιλεῖ τῷ Θεόγνιδι, ὅστις φρονεῖ ὅτι οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ

κρείττονες καὶ οὐχὶ οἱ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ δήμου καταλαβόντες ἄνδρες ὀφείλουσι νὰ διατηρῶσι τὸ φρόνημα καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν προγόνων, τὴν ἀρετὴν. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἀρετὴν μόνον ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ δύναται τις νὰ εὕρῃ, τοὺς μὲν ἀριστοκρατικούς καλεῖ ἀγαθοὺς καὶ ἰσθλούς, τὸ δὲ πλῆθος κακούς καὶ δειλούς· παραινεῖ δὲ ὅπως ἀποφεύγῃ τις τούτους καὶ προσκολληθῇ πρὸς ἐκείνους. Πλὴν τῶν παραινετικῶν τοῦ ποιητοῦ ἐλεγείων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἀποσπάσματα συμποτικῶν ἐλεγείων ἐν Δωρικοῖς συμποσίοις ψαλλομένων. Ἐν αὐτοῖς παρίσταται ὁ Θέογνις οὐ μόνον εὐθυμὸς καὶ συνετὸς, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸς συμπότης.

(Ἐπεται συνέχεια)

Δ. Η. Οἰκονομίδης.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ- ΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΤΡΙΓΛΙΑΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΔΑ

ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ

(Συνέχεια· ἴδε τεύχ. 42)

Ἐν ᾧ ἐν πολλαῖς ἀθώαις διασκεδάσεις διηρχόμεν ἐν Τριγλίᾳ τὸν τῆς ἀναπαύσεως χρόνον, ἐν ᾧ καθ' ἑκάστην σχεδὸν νέοις περιπάτοις ἐπιχειρῶν νέας ἀνεκάλυπτον εὐαρέστους καὶ λαμπράς τοποθεσίας, ἐν ᾧ καθ'

θ' ἑκάστην νέας ἀνεκάλυπτον πηγὰς καὶ ἐκ νέων γλυκερῶν καὶ διαυγῶν ἔπινον ὑδάτων, ἐν ᾧ καθ' ἑκάστην ὑπὸ τὴν σκιὰν πλατυσχιῶν δένδρων καθήμενος καὶ ἄλλοτε μὲν πρὸς τὴν φύσιν βλέπων καὶ ῥιμβάζων, ἄλλοτε δὲ συνδιαλεγόμενος καὶ γελῶν, νέας ἀπεκκριζόμεν ἐυαρέστους ἐντυπώσεις, ἔφθασε γράμμα τιμαλφές ἐξ Ἀπολλωνιάδος, δι' οὗ φίλος μὲ προσεκάλει παρ' αὐτοῦ. Κατ' ἀρχὰς μὲν ἔνεκα τῆς ληστείας, ἥτις δυστυχῶς καταμαστίζει πολλὰ τῶν περιχώρων Προύσης, ἐφάνην λίαν βραδὺς εἰς τὴν ἀπόφασιν· ἀλλ' ὅτε ἐπληροφορήθην καλῶς ὅτι οὐδεὶς ἐν τῇ ἐδῶ ὑπῆρχε φόβος, τότε μακρὰν ἀφείς πάντα φόβον ἀπεφάσισα νὰ μεταβῶ καὶ εἰς Ἀπολλωνιάδα.

Ἦτο πρῶτα τοῦ Αὐγούστου, ὅτε μετὰ τοῦ ἐν Τριγλίᾳ φίλου μου καὶ δύο ἄλλων ἀνεχωρήσαμεν· μόλις ἀνήλθομεν ἐπὶ τινων λόφων, δι' ὧν ἄγει ἡ ἐδὸς εἰς Ἀπολλωνιάδα, καὶ ἐξάσιον θέαμα ἐθάμβωσε τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν. Ὁ ἥλιος ἤδη ἀνατείλας κατεφώτισε διὰ τῶν φαεινῶν αὐτοῦ ἀκτίνων τὰς κορυφὰς τῶν λόφων, οἵτινες κατὰφυτοὶ ἐξ ἐλαιῶν καὶ πολυδοτρυῶν ἀμπέλων λαμπρὰν παρεῖχον καὶ περικαλλῆ θέαν. Ἡ ἀγδὼν ἐψάλλε τὸ εὐράνιον αὐτῆς ἄσμα· ὁ δὲ κύκνος περὶ τὸν διὰ τῶν λόφων ρέοντα ρύακα, καὶ αἱ χελιδόνες ἐπὶ τῶν δένδρων ἀνεμίγνυσον τὴν γλυκύσθογον αὐτῶν μελωδίαν πρὸς

τὸ καλλιθέλαδον τῶν ἄλλων παντοειδῶν πτηνῶν ἄσμα. Τὸ θέαμα ἐκκαλλύνετο ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον· διότι καθ' ἑδὸν συνηντῶμεν περικαλλεῖς τοποθεσίας, χωρία γραφικωτάτας κατέχοντα θέσεις, καὶ τὰ μὲν ὑπὸ Μωαμεθανῶν, τὰ δὲ ὑφ' Ἑλλήνων οἰκούμενα· ἀλλ' οὐχ ἦττον ἐξίσιον θέαμα παρέστη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, ὅτε εἶδομεν μακρόθεν τὴν Ἀπολλωνιάδα καὶ παρ' αὐτῇ πεδιά λειμῶνας λοφίσκους. Καὶ ἡ μὲν Ἀπολλωνιάς ἐφαίνετο λαμπρά καὶ μεγαλοπρεπῆς ἐπὶ τῆς λίμνης Ἀπολλωνιάτιδος, αὕτη δ' ἡρεμὸς καὶ γαληνιαία ὠμοῖαζε πρὸς κάτοπτρον ἐντὸς τοῦ ἑποίου, ὡς τινες κηλίδες, ἐφαίνοντο διάφορα πλοιαρία. Καὶ πρὸ τῶν ποδῶν δ' ἡμῶν ἐξετυλίσσετο τῶν ἀγροτικῶν σκηνῶν ἡ θελκτικωτάτη καὶ τῶν ἀγροτικῶν θεαμάτων τὸ τελειότατον· ποιμνιον ἀνά τὴν πεδιάδα, δι' ἧς διερχόμεθα, διεσκεδασμένον, ἄνευ πολλοῦ θορύβου ἀπήλασε τῶν δώρων τῆς φύσεως, ἐν ᾧ ὁ κεκμηκὼς ποιμὴν ἐξηπλωμένος ὑπὸ τὴν σκιάν βαθυσκίου δένδρου, ἔλαβεν ἀνά χεῖρας ἀμέριμνος τὴν φλογέραν καὶ ἐπλήρου τὸν ἀέρα γλυκυφύργου μελωδίας, μεθ' ἧς ἐνίοτε ἀνέμειγνυσεν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ τὰ βελάζοντα πρόσατα. Ἡ πεδιάς αὕτη ἐκτείνεται ὀπίσθεν τῆς Ἀπολλωνιάδος, εὐρίσκονται δ' ἐπ' αὐτῆς καὶ πολλοὶ ἀμπελώνες ἀνήκοντες τοῖς κατόικοις τῆς πόλεως, περὶ ἧς ρητέα

τὰ ὀλίγα ταῦτα.

Ἡ Ἀπολλωνιάς, κλιθεῖσα οὕτως ἢ ἐκ τινος γυναικὸς Ἀπολλωνιάς ὡς θέλουσί τινες, ἢ ἐκ τινος ἴσως παρ' αὐτῇ περιήμου ναοῦ τοῦ Ἀπολλωνος, εἶνε πόλις τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας ἐν Μυσίᾳ, κειμένη κατὰ τὸ ΒΑ τῆς λίμνης Ἀπολλωνιάτιδος. Περὶ τῶν οἰκῶν αὐτῆς καὶ τῶν ὁδῶν καὶ ἐνταῦθα οὐδὲν ἔχομεν ἀπολύτως νὰ σημειώσωμεν εὐάρεστον. Αἱ οἰκίαι, εἰς 1000 περίπου συμποσούμεναι, εἶνε τὸ πλεῖστον παλαιαὶ καὶ ξύλιναι, αἱ ὁδοὶ στενότατοι, οὐδὲν δ' οὐδὲ δημόσιον οἰκοδόμημα διακρίνεται ἐν τῇ πόλει ὡς καλλιτέχνημα. Ἡ περιοχὴ τῆς πόλεως εἶνε σμικρὰ καὶ δυσανάλογος πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων, ἀκριβῶς δ' ἕνεκα τῆς συμπεκνώσεως τῶν οἰκῶν μακρόθεν παρουσιάζει μεγαλοπρεπῆ τινα θέαν. Καλὸν θὰ ἦτο ἂν, οἱ κάτοικοι οἱ θέλοντες νὰ οἰκοδομῶντιν ἀπὸ τοῦδε οἰκίας ὠκοδομῶν αὐτὰς ἐπὶ τινος λόφου ἀπέναντι κειμένου καὶ ὀλίγιστον ἀπέχοντος, ὅπου λαμπρὰν ἠθέλον καὶ εὐάρεστον προξενῇ ἐντύπωσιν. Ἡ Ἀπολλωνιάς κατὰ τὸν χειμῶνα μεταβάλλεται εἰς νῆστον ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς αὐξήσεως τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης· τότε δὲ μεταβαίνουσιν εἰς αὐτὴν δια ξυλίνης γεφύρας. Εἶνε δὲ ἀρχαία πόλις ἔχουσα λείψανα ἀξιαλόγου ἰσχυρῶν καὶ στερεῶν τειχῶν, ἐξ ὧν εἰκάζεται ὅτι ἡ πόλις ἐχρησίμευσεν ἄλλοθι ὡς κέντρον ἱκανοῦ

πολιτισμοῦ καὶ ὥς ἰσχυρὸν φρούριον. Στερούμενος καὶ τῆς ἐλαχίστης περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ ἐμπειρίας δὲν δύναται νὰ εἰπῶ πολλά καὶ ὀρθὰ περὶ τῶν τειχῶν τούτων. Ταῦτα μόνον σημειῶ, ὅτι σώζεται ἐν καλῇ πως καταστάσει πύλη τις, ἐρ' ἣς φαίνεται ὅτι ὑπῆρχεν οἰκημὰ τι τεθολωμένον, ἀγνοῶ δ' ὅμως πρὸς τίνα χρῆσιν. Ἐπὶ τινος παραθύρου τοῦ οἰκηματος τούτου σώζεται γεγλυμμένος μικρὸς σταυρὸς, ἐξ οὗ πολλοὶ καὶ μάλιστα οἱ παλαιότεροι τῶν κατοίκων διατείνονται ὅτι ὑπῆρχεν ἄλλοτ' αὐτόθι ναός. Ὑπάρχει δὲ καὶ τις ἐπιγραφή ἐπὶ τινος καλῶς διατελοῦντος λειψάνου τοῦ τείχους, ἐφ' οὗ σώζονται καὶ τινα ἀνάγλυφα. Τῆς ἐπιγραφῆς μὴ σωζομένης πλήρους, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξαγάγω ἐξ αὐτῆς τελείαν τινὰ ἔννοιαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀρχεῖται διὰ τῶν ΚΑΙΣΑΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΑἲΓΟΥΣΤΟΣ, δηλοῖ ἴσως ὅτι ἐκτίσθησαν ἐπ' αὐτοῦ τὰ τείχη ἢ τοῦλάχιστον ἀνεκαινίσθησαν. Πολλὰ δύναται ἐξεχνιάζων νὰ μάθῃ τῷ ὄντι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁ περὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας ἐνασχολούμενος. Πολλὰ πῆλινα ἀγγεῖα καὶ ἀγαλμάτια ἀνευρίσκονται ἐν τῇ νῦν κατασκευαζομένῃ ἀμαξιτῷ ὁδῷ, καὶ τοι αἱ πρὸς ἐπιπέδωσιν τῆς ὁδοῦ ἀνασκαφαὶ εἶνε ἐπιπολαίοι· εὐρέθησαν δὲ καὶ δύο κενὰ μνήματα καὶ πολλοὶ μεγάλοι καλῶς λελαξευμένοι τετραγωνικοὶ λίθοι ἐξήχθησαν. Ἐκ τούτων δὲ καταφαί-

νεται ὅτι ἡ πόλις ἐξετείνετο ἄλλοτε καὶ ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τῆς νῦν σωζομένης, καὶ ὅτι, ἂν ἐνηργοῦντο ὑπὸ τῶν ἀρχαιολόγων ἀνασκαφαὶ ἐπὶ τῶν τόπων ἐκείνων, πολλὰ τινὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ἤθελον ἀναμφιβόλως εὐρεθῇ. Πολλὴν ἀρχαιολογικὴν σημασίαν ἐπίσης ἔχει καὶ τὴ νησίδιον ἐν τῇ λίμνῃ, Μαν α κ ο ὕ δ α ὑπὸ τῶν κατοίκων λεγόμενον. Ἄπαν περιβάλλεται ὑπὸ τοίχου ἐκ κανονικωτάτων λίθων ἄριστα συνηρμοσμένων, ὅττις ἐνιαχοῦ εἶνε διπλοῦς ἐκτενόμενος ἐν εἴδει προκυμαίας καὶ καταλήγει εἰς ἡμικύκλιον. Ἐν τινι μέρει αὐτοῦ φαίνονται ἐπὶ τῶν λίθων κατεσκευασμένοι διὰ λαξεύσεως κρίκοι λίθινοι, εἰς οὓς, ὥς φαίνεται, προσεδένοντο πλοῖα καὶ λέμβοι. Περὶ τοῦ νησιδίου τούτου φέρεται ἱστορικόν τι γεγονός παρεμφερὲς πρὸς τὸ ἐν Πόντῳ περὶ νεάνιδος Ὑπερασπιζομένης τὸ φρούριον Κρηδύλης (Ἄλ-τῶ καλε) λεγόμενον, καθ' ὃ τὸ φρούριον παρεδόθη καὶ κατεστράφη δι' ἀπάτης ὑπὸ τινος εἰς ἐπίτοκον γυναικα μετασχηματισθέντος ἀρνησιχρίστου. ⁽¹⁾

Ὅτε ἐπεσκέφθην τὸ πρῶτον τὸ νησίδιον, ἰδοῦ τί εἶκασα περὶ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ εἶνε λίαν μικρὸν καὶ οὐ πολλοῖς κατοικήσιμον, ὑποτίθημι ὅτι ὑπῆρχεν ἄλλοτ' ἐπ' αὐτοῦ μεγιστάνος τινος πλουσίου οἰκία μεγαλο-

¹⁾ ἴδε Περικλ. Τριζυταφυλ. Φυγ. Προλ. σελ. 29.

πρεπής καὶ λομπρά. Ἐπειδὴ δ' ὅμως σώζονται καὶ τινὰ λείψανα, στήλαι καὶ τὰ τοιαῦτα προδιδόντα ὑπαρξίν ναοῦ, ἴσως ὑπῆρχε καὶ ναὸς τις πρὸς θρησκευτικὴν χρῆσιν τοῦ μεγιστάνος· ἀλλ' ὁ μετ' ἐμοῦ ἐπισκεφθεὶς τοῦτο ἱατρὸς τῆς Ἀπολλωνιάδος, ἀποκρούων τὴν εἰκασίαν μου ταύτην, διετείνετο καὶ καλὰ ὅτι ἐπὶ τοῦ νησιδίου ὑπῆρχον πολλαὶ ἄλλοτ' οἰκίαι καὶ ἀκμαῖος πολιτισμός, ἐπ' εὐδαιμονίας βίωσης στηριζόμενος· ἀλλὰ διὰ τὸ «χατῆρί του» κατεχώρισα καὶ τὴν γνώμην ταύτην ἐνταῦθα. Ἐκτὸς τοῦ νησιδίου τούτου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἐν τῇ λίμνῃ, ἥτις ἔχει ἰκανὴν ἔκτασιν τριγωνικοῦ σχήματος καὶ παράγει πολλοὺς ἰχθύς καὶ νοστιμωτάτας καραβίδας, ὥς εἶδομεν τὰς γυναῖκας, ἐν τῇ λίμνῃ μέχρι τοῦ τραχήλου βεβυθισμένας, νὰ ἀλιεύωσι. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς χρησιμεύει τοῖς κατοικοῖς πρὸς ὅλας αὐτῶν τὰς ἀνάγκας, ἐνεκα δὲ τῶν ἀναθυμιάσεων τὸ κλίμα τῆς Ἀπολλωνιάδος δὲν εἶνε τοσοῦτον εὐάρεστον· καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

Οἱ δὲ κάτοικοι ζῶσιν ἐκ τῆς ναυτιλίας καὶ ἐκ τῶν ἰχθύων, οὗς ἐκ τῆς λίμνης ἀφθόνως ἀλιεύοντες πωλοῦσιν εἰς Βουλγαρίαν καὶ Ἑλλάκην ἀλιζόντες. Δὲν ἐλλείπουσιν ὅμως καὶ ἄλλα βιοποριστικὰ ἔργα, ἰκανὰ δ' ἐν τῇ πόλει εὐρηνται καὶ ἐργαστήρια καὶ παντοπωλεῖα, πρὸς δὲ καὶ δύο ἀτμόμυλοι. Περὶ τῶν κατοίκων, οὔτινες σημειωτέον ὅτι ζῶσιν ἔτι «πα-

τριαρχικῶς», δίκαιον θεωρῶ νὰ γράψω ταῦτα. Καί τοι καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχουσι περιθαλπόμενα σπέρματά τινα διχονοίας, καὶ πολλάκις τις αὐθάδως καὶ αὐθαιρέτως πειράται νὰ διατάξῃ τὰ τῆς κοινότητος, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀκούεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ μεθ' ὅλας τὰς ὑπὸ τῶν θρασυτέρων ἀνταλλασσομένας ἐνίοτε ὕβρεις ἢ φωνῇ τῶν ὀρθῶς σκεπτομένων, καὶ τὰ κολαβερίζοντα παιδιάρια ἀπέναντι τῶν πολιῶν καὶ συνετῶν γερόντων ἐπὶ τέλους σιγῶσι καὶ κρύπτονται. Καθὼς σπάνιον βιβλίον ἄνευ σφάλματος καὶ ἀνορθογραφίας, εἶπέ τις τῶν νεωτέρων ποιητῶν, οὕτω καὶ πόλις σπανία ἄνευ κακοηθείας. Εὐτυχῆμα λοιπὸν εἶνε νὰ ἀκούηται ἡ φωνὴ τῶν ὀρθῶς φρονούντων καὶ τὰ σωτήρια παραινούντων, ἀδιάφορον δ' ἂν ἄλλοι δίκην κυνῶν ὕλακτούντων πλατεῖ τῷ στόματι καὶ αὐθάδει τῇ γνώμῃ ὠρύονται. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ λοιπὰ, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀπολλωνιάδος χαρακτηρίζονται ἐπὶ δύο μεγάλας ἀρεταῖς, αἵτινες εὐχομαι ἵνα διατελῶσιν ἀείποτε τὸ θέμεθλον τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζωῆς πάντων τῶν ἀνθρώπων· ἔχουσι δηλονότι πίστιν ἀκραιβνῇ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εὐσέβειαν περὶ τὰ θεῖα, ἀγάπην τοῦ πλησίον καὶ φιλοξενίαν μεγάλην. Δὲν ὑπάρχουσι μὲν παρ' αὐτοῖς πολυτελῆ καὶ πολυποίκιλα ἐνδύματα, οὐδ' Εὐρωπαϊκῆς λεπτολόγου διανοίας ἀσεβῆ καλλωπισμοῦ ἐπινοήματα, ἄνδρες δὲ

καὶ γυναῖκες ἐξακολουθοῦσιν ἔτι φο-
ροῦντες σαλβάρια, ἀλλ' ἐν τού-
τοις ὑπὸ τὰ ἀπλᾶ ἐκεῖνα ἐνδύματα
καὶ τὰ ταπεινὰ σαλβάρια κρύ-
πτεται ψυχὴ πιστὴ τῷ Θεῷ καὶ ἀ-
γαθῇ, μὴ μολυνθεῖσα ἔτι ὑπὸ τῆς
νοσηρᾶς ἀτμοσφαίρας τοῦ κακῶς νο-
ουμένου πολιτισμοῦ. Ἡ δ' ἀνθρωπίνῃ
ἀξία δὲν μετρεῖται ἐκ τῶν λαμπρῶν
καὶ καλλιτεχνικῶν ἐνδυμάτων, ἅτινα
καλύπτουσι τὴν γαστέρα τῶν κοι-
λιοδούλων, ἀλλ' ἐκ τῆς εὐαρέστου
καταστάσεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς
ἡθικότητος τοῦ βίου, ἥτις ὄντως δι-
αλάμπει φαινότατα ἐν τοῖς ἀπλοῖς
ἔτι καὶ ἀθώοις τῶν τῆς Ἀπολλωνια-
δος πολιτῶν ἡθεσι. Πρὸς ταῖς ἀρε-
ταῖς ταύταις ἔχουσι καὶ ἀπεριόριστον
φιλικουσίαν, αἱ δὲ σχολαὶ αὐτῶν εἰς
εὐάρεστον σχετικῶς εὐρύνται κατὰ-
στασιν. Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενό-
μενος ἀρμόδιον θεωρῶ νὰ σημειώσω,
ὅτι ἡ εὐρυθμία τῆς κοινότητος ταύ-
της κατὰστασις καὶ ἡ τῶν σχολείων
πρόοδος ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος
εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν ἐπίτροπον τοῦ
Ἀγίου Νικομηδεῖας αἰδεσιμώτατον
κ. παπᾶ Χριστόδουλον, ὅστις οὐδενὸς
φείδεται πόνου ἕως καταστήσῃ ἀ-
ξιόζηλον τὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ πνευ-
ματικὴν κατὰστασιν.

Περὶ τῶν τόπων δὲ, εἰς οὓς χάριν
διασκεδάσεως μετέβην, ὀλίγα εἰ-
πὼν, καταστρέψω καὶ τὸν περὶ Ἀ-
πολλωνιαδος λόγον. Οἱ κυριώτεροι τῶν
τόπων τούτων εἶνε α'.) τὸ Ἀκσί-

μπουναρ, ἔνθα εὐρύνονται κῆποι λαμ-
προὶ καὶ ἀμπελιῶνες τῶν κατείκων τῆς
Ἀπολλωνιαδος· κεῖται δ' ἐναντι ταύ-
της, πέραν τῆς λίμνης, ἔχει δὲ καὶ
ὕδωρ διαυγέστατον καὶ γλυκύτατον.
β'.) ἡ νῆσος τοῦ Ἀγίου Κωνσταν-
τίνου, ἐφ' ἧς εὐρύνεται μονὴ, ἧς τὰ
μὲν κελλῖα εἶνε ἡρειπωμένα, σώζε-
ται δ' ὁ ναὸς ἀλλ' εἰς ἐλεεινὴν κα-
τάστασιν· εἶνε δὲ κατάρυτος ἡ νῆ-
σος ἐξ ἐλαιῶν, ἀλλ' εἶνε λίαν πα-
ρημελημένη· εὐρίσκονται δ' ἐπ' αὐτῆς
ὀλίγοι τινες ἐργάται, ὧν παροιμιώ-
δης ἐκεῖ κατέστη ἡ ἀδράνεια καὶ ὀκ-
νηρία. γ'.) ἡ νῆσος Μανακῶδα, περὶ
ἧς εἵπομεν ἱκανὰ ἀνωτέρω, καὶ ἥτις
εἶνε τόγε νῦν ἔχον πλήρη ἀκανθῶν
καὶ τριβόλων. δ'.) Τὸ νεκροταφεῖον,
κείμενον ἐπὶ τινος λόφου, ἐφ' οὗ εὐ-
ρίσκονται καὶ τινες ὑπερύψηλοι κυ-
πάρισσοι· ὁ λόφος οὗτος διαπνέεται
πάντοτε ὑπὸ δροσεροῦ ἀέρος, ἐπ' αὐ-
τοῦ δὲ τις ἱστάμενος ἑλῖπει ἀφ' ἐ-
νὸς μὲν τὴν ἄλλοτε ἡρεμοῦσαν ἄλ-
λοτε δὲ κυματιζομένην ἐπιφάνειαν τῆς
λίμνης, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς ἐν αὐτῇ
καταφύτους νήσους, τὰ ἀπειροπληθῆ
πλοιάρια, τοὺς πέραν κείμενους πο-
λυδένδρους κήπους, τὰ ὑπὲρ τούτους
ἐντὸς λοφίσκων χλοερῶν κείμενα γω-
ρία, ἄλγη, δρυμῶνας, καὶ πολλὰ ἄλλα
τοιαῦτα.

Μετὰ πολλὰς διασκεδάσεις, ἃς ἐν
τοῖς τόποις τούτοις διεσκεδάσαμεν,
ἐπιστρέψαμεν ἐμοῦ μετὰ τῶν φίλων
εἰς Τριγλίαν, ὅπου διαμείνας ἐπὶ τι-

νας ἡμέρας, μετέβην καὶ εἰς τόπον
τινὰ ὀνυμαζόμενον «χωνεμένον», διό-
τι τὸ ἐν αὐτῷ ὑπάρχον ὕδωρ συν-
τελεστικώτατον λέγεται εἰς χώνευσιν.
Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ ἐπανεέλθω πλέον ἐκεῖ,
ὅπου μὲ ἐκάλει τὸ καθήκον μου ἀ-
νεχώρησα λοιπὸν ἐκ Τριγλίας ἔχων
ὕπ' ὄψει τὸ δημῶδες ἐκεῖνο δίστι-
γον.

Χόρευε κυρά Μαρῶ

Ἄλλ' ἔχε κ' ἔννοια τοῦ σπητιοῦ.

Ἐν Κωνστανπόλει.

I. Ω.

ΔΙΟΥΓΙΜΑ

Ὁ Φίλιππος.

2.

(Συνέχεια)

Ἡ Ἑλπινίκη ἐξέθηκε τότε τὰς ἀνησυχίας
καὶ τοὺς φόβους της, τὰς ἀμφιβολίας καὶ
ὕποψιν της ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπισκέψεώς
της εἰς τὴν κυρίαν Ἐξούου καὶ εἰς τὴν θυ-
γατέρα της μέχρι τῆς τελευταίας ἐκείνης
ἀποκαλύψεως, τὴν ὅποιαν εἶχε κάμει εἰς
αὐτὴν ὁ Φίλιππος, ὅτι δηλ. δὲν εἶχε ποτε
ἀκούσει νὰ προσέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
Βρυενίου. Ὡμίλει δὲ μετὰ σφοδρότητος,
μετὰ λυπηρὰς συγκινήσεως. καὶ καθ' ὅσον
ὠμίλει, ἡ ἀμυδρά ἰδεα της, τὴν ὅποιαν δὲν
εἶχε δυνῆθαι μέχρι τοῦδε νὰ διευκρινίσῃ
καὶ τῆς ὁποίας δὲν εἶχε τολμήσει νὰ κατα-
μετρήσῃ τὸ φοβερὸν βῆθος, ἀπεγυμνοῦτο ἀπὸ
τοῦ περιβάλλοντος αὐτὴν σκότους καὶ τῶν
δεσμῶν της. Ἡ νεαρά κόρη προέβαιναν ἀκου-
σῶς πρὸς ταύτην φρίττουσα βοθμῶδον ἔτι
μᾶλλον καὶ διαβλέπουσα αὐτὴν καθαρώτερον
κατὰ πᾶσαν στιγμὴν παρερχομένην. Αὐταὶ
αἱ λέξεις ἐπαναλαμβάνόμεναι προσέφερον ἀ-

παισίους ἀποδείξεις. — Διὰ τί ἀπὸ εἰκοσιν
εἰτῶν, καθ' ἃ ὁ πατήρ μου ἔχει ἐγκαταλεί-
ψει τὴν Γαλλίαν, ἔλεγεν ἐν τῇ παραφορᾷ της,
οὔτε ἡ θυγάτηρ σας οὔτε ὑμεῖς ἔχετε προ-
φέρειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ; Ὁ Φίλιππος, ὁ ὁ-
ποῖος εἶναι εἰκοσιν εἰτῶν, δὲν ἔχει ποτὲ ἀ-
κούσει τὸ ὄνομά του ἐξελθὼν ἐκ τῶν χει-
λέων σας, μοὶ τὸ εἶπεν ὁ ἴδιος ἐν τινι ἀθῶα
συμμετοχῇ τοῦ τρόμου μου. Ἰνα γυνή, οἷά ἡ
δεσποινὶς Ἐξούου, μὴ προφέρῃ τὸ ὄνομα ἀν-
δρός, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχεν ἀγαπήσει, πρέ-
πει . . . . πρέπει ὁ ἀνὴρ οὗτος νὰ ἐδείξῃ
κακὴν πρὸς αὐτὴν διαγωγὴν.

Κατηγορεῖτε τὴν θυγατέρα μου, ἀνέ-
κραξεν ἡ κυρία Ἐξούου, κατηγορεῖτε τὴν
Κλοτίλδην;

— Τὴν κατηγορῶ, εἶπεν εὐθαρσῶς ἡ Ἑλ-
πινίκη.

— Αἱ! δυστυχὴς κῆρη, ἐπανελάβεν ἡ
κυρία Ἐξούου μετὰ μεγάλης ταραχῆς, σκέ-
πτεσθε τί λέγετε; Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ποίαν
σχέσιν δύνανται νὰ ἔχωσι τὰ κατὰ τοῦ κυ-
ρίου Βρυενίου αἰσθήματά μας μετὰ τὸν γάμον
σου μετὰ τοῦ Φιλίππου;

— Οὐδεμίαν ἀληθῶς, ἀπήντησεν ἡ Ἑλ-
πινίκη μετὰ τεταραγμένης φωνῆς. Καὶ ἰ-
δοὺ διὰ τί ἀρνοῦμαι νὰ ἴδω τὸ φῶς διευκρι-
νίζουσα τὸ πρᾶγμα, ἰδοὺ διὰ τί δὲν θέλω
πλέον νὰ ἐνθυμηθῶ ὅτι ὁ Φίλιππος μοὶ ἔχει
εἶπει περὶ τῆς ἀδελφῆς του, περὶ τῆς πρὸς
αὐτὴν στοργῆς της, περὶ τῶν φροντίδων, ἃς
ὑπὲρ αὐτοῦ ἔχει λάβει. Θέλω νὰ λησμονή-
σω ὅτι, ὅτε κατὰ πρῶτον εἶχον ἰδεῖ τὸν Φί-
λιππον, μοὶ ἐφάνη ὅτι τὸν εἶχα ἰδεῖ καὶ
πρότερον ποτε, ὅτι ἐπανεύρισκον εἰς αὐτὸν
βλέμματα, μειδιάματα, νεύματα τὰ ὁποῖα
δὲν μοὶ ἦσαν ποσῶς ἄγνωστα. Ἄ! ἐξηκο-
λούθησεν ἐκρῶνως, εἶμαι παράρρων, σταθῇ-
τε, κυρία!

— Διακρύουσα ὁ ὅλως ἔπесεν εἰς τοὺς πό-
δας τῆς κυρίας Ἐξούου.

— Ὅτι ἦτο ἐν τούτοις καλὸν καὶ γενναῖον
νὰ ὠργίζεσθε κατ' ἐμοῦ, νὰ μὲ ἐθεωρεῖτε ὡς
ἀναιδῆ κόρην ἢ νὰ μοὶ ἐλέγετε μίαν λέξιν
καὶ νὰ μοὶ ἀπεδίδετε τὸ λογικόν μου.

Ἡ κυρία Ἐξούου ὀπισθοχωρῶσα ἔλεγεν —

Ἀφήσατέ με, ἀρήσατέ με! δὲν ἔχω τι νὰ σᾶς εἰπω.

Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην εἰσῆλθεν ἡ Κλοτίδῃ. Ἰδοῦσα αὐτὴν ἡ Ἑλπινίκη ἤγεσθη. — Ὁ! ἀνέκραξεν, αὐτὴ θὰ μοὶ τὸ εἶπη! — Καὶ βαδίζουσα πρὸς τὴν Κλοτίδην: — Δεσποινίς, διὰ τί ὁ Φίλιππος ὁμοιάζει πολὺ τὸν πατέρα μου;

Ἡ δεσποινίς Ἐζύου κατέστη ὠχροτάτη, καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὴν κυρίαν Ἐζύου, εἶπεν εἰς αὐτὴν μετ' ἀσθενοῦς φωνῆς. — Ἀ! μητέρα μου, μ' ἔχετε προδώσει!

— Βλέπετε λοιπόν! εἶπεν ἡ Ἑλπινίκη.

Ἡ κυρία Ἐζύου, τοσοῦτον ὠχρὰ ὅσον καὶ ἡ κόρη της, ἀλλ' ἀναλαβοῦσα ἐν τῇ θλίψει της ἰσχυρὰν τινα ἐνέργειαν, πρὸς κωρῆσε σοβαρῶς καὶ εἶπε: — Δὲν σέ ἔχω προδώσει, Κλοτίδῃ. — Ἐπειτα δεικνύουσα εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλπινίχην προσέθηκε: — Πρέπει τώρα νὰ μάθῃ καὶ αὐτὴ ὅλα. Λοιπόν! ναι, δεσποινίς, ὁ πατήρ σας, πρὶν ἢ ἀφήσῃ τὴν Γαλλίαν, εἶχε παραπλανήσει καὶ διαρβείρει τὴν θυγατέρα μου. Καὶ ἐγώ, διὰ νὰ τὴν σώσω, ἐπειθὲ ὁ σύζυγός μου εἶχεν ἀποθάνει κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, τὸ τέκνον τὸ γεννηθὲν ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τοῦ κυρίου Βρυννίου καὶ μέλλον νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸ αἶσχος καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν παράστησα ὡς ἰδικόν μου καὶ ἔδωκα εἰς αὐτὸν ὄνομα καὶ οἰκογένειαν.

Ἡ Ἑλπινίκη δὲν ἀπήντησεν. Ἐταπεινώθη καὶ μικρὸν δεῖν ἐλιποθύμει.

Αἱ τρεῖς γυναῖκες ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Φιλίππου. Ἡρώτα φαιδρῶς τὴν κυρίαν Παγέτου, ἂν αὐτὰ εὐρίσκοντο εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἡ κυρία Ἐζύου ἔδραμε πρὸς τὴν Ἑλπινίχην. — Ἐγέρθητε, ἐγέρθητε, εἶπεν εἰς αὐτὴν, εἶναι ὁ Φίλιππος. — Ἐπειτα παρατήρησασα τὴν Κλοτίδην, ἔθηκε μόνον ἓνα δάκρυον ἐπὶ τῶν χειλέων της, διὰ νὰ συστήσῃ εἰς αὐτὴν δύναμιν καὶ σιωπὴν. Καὶ αἱ τρεῖς ἦσαν εἰσέτι βαθέως συγκεκινημέναι, ἀλλ' ἐβιάζοντο νὰ μειδιῶσιν, ὅτε ὁ Φίλιππος ἐφάνη.

— Ἀγαθὴ τύχη! εἶπεν. Ἰδοὺ σᾶς βλέπω καὶ τὰς τρεῖς ὁμοῦ. Πιστεύω ὅτι ὠμίλει-

τε περὶ ἐμοῦ.

— Μάλιστα, τέκνον μου, ἀπήντησεν ἡ κυρία Ἐζύου.

— Ὅ! ἔχω τὸ κόσμημα ἐκεῖνο, εἶπεν εἰς τὴν Ἑλπινίχην ἥτο καιρὸς, θὰ τὸ ἡγόραζον ἄλλοι. Φαντάσου, Κλοτίδῃ, εἶναι διαδῆμα ἐκ μαργαριτῶν. Βλέπεις αὐτὴν, πόσον θὰ ταιριάσῃ ἐπὶ τῶν ξανθῶν τριχῶν της. — Παρετῆρει τὴν Ἑλπινίχην, ἀλλ' ἔστρεψε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς Κλοτίδης.

— Τί ἔχεις; Πάσχεις;

— Ἡ Κλοτίδῃ ἀπὸ μιᾶς ἡδὴ ὥρας δὲν εἶναι καλὰ, ἀπήντησεν ἡ κυρία Ἐζύου, — καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὴν Ἑλπινίχην προσέθηκε: — Ὅ! μὲς συγχωρήτητε, δεσποινίς, νομίζω ὅτι ἡ θυγάτηρ μου θὰ κάμῃ καλὰ νὰ ἐπανέλθῃ οἰκαδε.

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Φίλιππος μετ' ἀνησυχίας, καὶ σκοπεύω νὰ σᾶς συνοδεύσω. Πρέπει νὰ περιποιηθῶ τὴν πρεσβυτέραν μου ἀδελφὴν. — Ἐμεδιάσα πρὸς τὴν Ἑλπινίχην καὶ δεικνύουσα πρὸς αὐτὴν τὴν Κλοτίδην εἶπεν: — Ὅσον νέα καὶ ἂν εἶναι, εἶναι ὀλίγον μήτηρ μου.

— Ἀ! φύγε ἀπ' ἐδῶ, ἀνέκραξεν ἡ Κλοτίδῃ ἀκούσασα τὴν λέξιν ταύτην — καὶ ἐτράβηξε τὸν Φίλιππον ἡ δὲ κυρία Ἐζύου τοὺς ἡκολούθησεν ἔπειτα, καθ' ἣν στιγμήν ὑπερβαίνει τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἐξέτεινε μετὰ τρόπου ἱκετευτικοῦ τὰς χεῖράς της πρὸς τὴν Ἑλπινίχην, ἥτις ἐδέσποζε τοῦ λοιποῦ τῆς τύχης αὐτῆς καὶ τῆς τῶν τέκνων της.

Ἡ Ἑλπινίκη, μείνασα μόνη, ἡσθάνθη ἐαυτὴν κατ' ἀρχὰς ἐκμυθνειοθεῖσαν. Μὴ δυναμένη δὲ ὀρθὰ ν' ἀντίξῃ εἰς τὸ κύπημα τὸ ὁποῖον τὴν προσέβαλεν, ἐρείθθη ἐπὶ τινος κλινῆρος καὶ κλαίουσα ἐθύμιζε τὴν κεφαλὴν της ἐντὸς τῶν προσκεφαλαίων. Ἀπειροὶ συγκεχυμέναι γκῆφες ἐπῆρχοντο εἰς αὐτὴν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ὑπῆρχε μία, ἥτις ἐπ' ἀντήρχειτο ἀκαταπαύστως ἀδιάλλακτος καὶ τρομερά: Ὁ Φίλιππος ἀπώλετο δι' αὐτὴν, ὁ Φίλιππος ἦτο . . . δὲν ἐπῆρθε τὴν λέξιν, ἀλλ' ἀναστενάζουσα κατηγόρει τὴν νεότητά της, τὸν ἐρωτά της καὶ τὴν ζωὴν

της. "Αν πρέπει τὰ ἐγκλήματα νὰ τιμωρηθῶσι, διὰ τί ὁ Θεὸς ἐξεδικεῖτο ἐπ' αὐτῆς καὶ τοῦ Φιλίππου, οἱ ὅποιοι ἦσαν αὐτοὶ; Τί ἐμελλε ν' ἀπογείνη; τί ἐμελλε νὰ κάμῃ; Δὲν ὑπελείπετο εἰς αὐτὴν νὰ ἐπιστηριχθῇ εἰ μὴ μόνον ἐρ' ἐαυτῆς. Ἡ κυρία Παγέτου ἦτο εἰς αὐτὴν ἀνωφελὲς παρηγορία, ὁ πατὴρ της ἦτο μακρὰν, ἡ κυρία Ἰζου, καὶ ἡ θυγατὴρ της ἦσαν ἐχθραὶ της καὶ ὥφειλον νὰ τὴν ἀποφεύγωσιν ἤδη, καθὼς οἱ ἔνοχοι ἀποφεύγωσι τὸ θυμὰ των' ὁ Φίλιππος μόνος, . . . ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἦτο ἀνάγκη μὲ πᾶσαν θυσίαν της νὰ μὴ ἐπαναβλέπῃ, πλέον. Τὸν εἶχεν ἀγαπήσει, πανάγαθε Θεέ! διὰ τί τὸν εἶχε γνωρίσει; Ἦτο ἀνάγκη ν' ἀποβῇ διὰ παντὸς καὶ τὴν ἐνθύμησιν του. Αὕτη ἦτο ἡ ἀληθής· ἡ μόνη ἀπόρασις, ἣν ἠδύνατο νὰ λάβῃ. Παραβλεπούσα λοιπὸν τὴν θλίψιν ἣν ἤθελεν αἰσθανοῦν ὁ Φίλιππος, ἀπεφάσισε ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ αὐτὸν, ἵνα μὴ μάθῃ ποτὲ οὗτος κανὲν ἐκ τῶν γενομένων. — Μάλιστα, ἀνεκραξε μετὰ φρίκης ἐγερθεῖσα μὲ ὀρθαλμοὺς αἰφνιδίως στεγνωθέντας. — Δὲν πρέπει νὰ δειξωμεν ἀναδρον λύπην! ἕς σπεύσωμεν.

Ἀμέσως δὲ προσεκάλεσε τὴν κυρίαν Παγέτου. — Ἀναχωρῶ, εἶπεν εἰς αὐτὴν, θέλω ν' ἀναχωρήσω. Πρέπει νὰ ἐτοιμάσῃτε πάντα ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἢ καὶ ταχύτερον, εἰ δυνατόν.

— Θέλετε ν' ἀναχωρήσητε! εἶπεν ἡ κυρία Παγέτου. Δὲν καταλαμβάνω.

— Δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ καταλάβῃς, ἀπήντησεν ἀποτόμως ἡ Ἑλπινίκη. Πρέπει ν' ἀναχωρήσωμεν. ἰδοὺ τὸ πᾶν.

— Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν.

Ὁ πατὴρ σας ἐφύσεν.

— Ἐφύσεν, ὁ πατὴρ μου; Ἀπατᾷσαι, δὲν εἶναι ἀληθές.

— Αἱ ἀποσκευαὶ του εἶναι εἰς τὴν αὐλήν. Καὶ ὁ ἴδιος θὰ ἔλθῃ μετὰ μίαν στιγμὴν.

— "Αἰ! ἐψιθύρισεν ἡ Ἑλπινίκη ἀθήσασα τοὺς βραχίονάς της νὰ πέσωσι, τὸ πεπρωμένον εἶναι κατ' ἐμοῦ.

— Ἀκούω τὴν φωνὴν του, εἶπεν ἡ κυρία Παγέτου.

— Ὑπαγε εἰς ἑπάντησίν του καὶ κράτησέ τον ἐπὶ μίαν στιγμὴν, διὰ νὰ μὴ μένῃ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην.

Ὅτε ἐξῆλθεν ἡ κυρία Παγέτου, ὅπως τεταραγμένη διὰ τὴν ἀτημέλειαν τῆς κυρίας της; ἡ Ἑλπινίκη ἀπέμαξε τοὺς ὀρθαλμοὺς της, καὶ προσεπάθησε ν' ἀναλάβῃ τὰ συνήθη χαρακτηριστικὰ της. — "Αἰ! εἶπε μετὰ πυρετώδους ἀποφάσεως, πρέπει καὶ αὐτὸς ἐπίσης νὰ μὴ μάθῃ τίποτε.

Ἦτο ἤδη σχεδὸν ἡσυχος διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τὸν πατέρα της. Ὁ κύριος Βρυένιος ἐπανειλημμένως τὴν ἐσφίγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἦτο ζωηρὸς, πλήρης χρεᾶς. Τῇ προτεραιᾷ εἶχεν ἀποβιβασθῇ· ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις του τὸν εἶχον κρατήσει εἰς τὸν λιμένα ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν. Ἐφύσεν τέλος, ἐπανεβλέπε τὸ ἀγαπητὸν τέκνον του. Τὴν εὗρισκεν ὠραιότεραν, μεγαλιέστερον. Ἐκάθισε. — Δὲν μοὶ λέγεις τίποτε, εἶπε, καὶ ἐν τοῦτοις . . .

Ἡ Ἑλπινίκη ὠχρίασε παρὰ τὴν θέλησίν της. — Μὲ συγχωρεῖτε, ἀπήντησεν, ἐγώ. . .

— Τί ἔχεις; τὴν ἠρώτησε μετὰ ζωηρότητος.

Αὕτη ἐδέσποσεν ἐαυτῆς. — Εἶναι ἡ ἐκπληξις, ἡ συγκίνησις. ἦτις . . .

Ὁ κύριος Βρυένιος ἐπίστευσε. Τόσον μακρὰν ἦτο τοῦ νὰ πιστεῦσῃ εἰς τὴν ὑπαρξίν δυστυχιάτός τινος. — Μ' ἔκμας νὰ τρομάξω, εἶπεν. — Ἐπειτα μετὰ θωπευτικῆς καὶ χαμηλῆς φωνῆς προσέθηκεν. — Ἡξεύρεις, ἐρχομαι διὰ τὸ μέγα σχέδιόν σου, διὰ τὸν γάμον σου.

Ἡ Ἑλπινίκη ὠπισθοχώρησε καὶ εἶπεν.

— Εἶναι ἀνωφελές.

— Τί; εἶπεν ὁ κύριος Βρυένιος. Μήπως συνέβη τι εἰς τὸν μνηστῆρά σου;

— Δὲν τὸν ἀγαπῶ πλέον.

— Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον . . . ὕστερον ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια μοὶ ἔχεις γράψει!

— Καὶ ἐν τούτοις οὕτως ἔχει, καὶ μάλιστα θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὲ μεταφέρητε ἐντεῦθεν εἰς ἄλλην πόλιν.

Ἐλεγε ταῦτα μετὰ ταχύτητος καὶ ταραχῆς. Ὁ κύριος Βρυένιος ἐφάνετο ὅτι

τόσον ὀλίγον κατελάμβανε τὴν θλίψιν τῆς Ἑλπινίκης ὥστε ἐμειδίασε παρευθός. — Ἐννοῶ τί τρέχει. Συνέβη, καθά φαίνεται, μεταξύ τῶν δύο σας ἐρωτικῆς τῆς ἑξέως. Ἐγὼ θὰ συμβιβάσω τὰ πρᾶγμα ὅθεν μεταβαίνω εἰς τῆς κυρίας Ἐλύου.

— Μὴ ὑπάγετε ἐκεῖ.

Εἰς τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὅποιον ἡ Ἑλπινίκη ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, ὑπῆρξε τοσαύτη ἐκουσία φρίκη· ὥστε ὁ κύριος Βρυέννιος κατέστη αἰφνιδίως σοβαρὲς καὶ σύννους. — Καὶ διὰ τί; Μήπως ἡ κυρία Ἐλύου ἢ ἡ θυγάτηρ τῆς ἐναντιοῦνται εἰς τὸν ἔρωτά σας; Ὁρεῖλω νὰ φροντίσω περὶ τῆς εὐτυχίας σου, τέκνον μου, εἶπε μετ' ἀποφάσεως θὰ ὑπάγω νὰ τὰς ἴδω.

Ἐνηγαλίσθη τὴν Ἑλπινίκην καὶ ἐξῆλθε. Τότε ἡ δισποινὶς Βρυεννίου ἐγονάτισε κλάζουσα μετ' ἀπελπισίας. — Θεε μου, εὐσπλαγχνίσθητί μας.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ἐν τῇ πρὸ ἡμερῶν γενομένη συνεδριάσει τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς Λέσχης «Ἀνατολῆς» ἀπεφασίσθη νὰ γείνη φροντίς, ὥπως ἐρέτος ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῆς γίνωνται δημόσια μαθήματα καὶ χοροί. Καθὰ δὲ ἠκούσαμεν, ἔρξαντο μὲν τινες νὰ προπαρασκευάζωσι κατάλληλα δημόσια μαθήματα, δοθήσεται δὲ ὁ πρῶτος χρόνος τῇ μεθεπομένη Κυριακῇ.

— Καθὰ ἀναγινώσκωμεν ἐν τῷ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος φύλλῳ τῆς ἐνταῦθα Ὁθωμανικῆς ἐφημερίδος «Τραπεζάν» τῇ 6ῃ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς ἐξεργάγη πυρκαϊὰ ἐν Ἀμισῷ ἀ-

ποτεπρώτατα μίαν μόνην οἰκίαν κειμένην ἀντικρὺ τῆς ἐκεῖ Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας.

— Κατὰ τὴν λήγουσαν ἐβδομάδα ἔσχωμεν ἐνταῦθα διαρκεῖς βροχὰς καὶ κακοκαιρίας καὶ ψύχος ὀρεκτὰ ἐπαισθητὸν κατελθόντος τοῦ θερμομέτρου Ρεωμέτρου εἰς τὸν βαθμὸν 11· χιόνες δὲ, καθὰ ἠκούσαμεν, κατέπεσον ἐν τοῖς περίεξ· καὶ φαίνεται ὅτι ἡ κακοκαιρία αὕτη ἦτό πως γενικὴ καὶ ἔλα τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, διότι καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καθυστέρησαν τὰ ἀναμενόμενα ἀτμόπλοια.

— Τὸ δρέπανον τοῦ θανάτου ἀφῆρπασεν καὶ ἕτερον συμπολίτην ἡμῶν, τὸν Παναγιώτην Βακαλόπουλον, ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμαίᾳ ἡλικίᾳ του. Ὁ μακαρίτης ἐχρημάτισεν εἰς ἐκ τῶν νέων τῆς πατρίδος μας, οἱ ὅποιοι σὺν τῇ Ἑλληνικῇ ἐσπούδασαν καὶ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν· διὸ καὶ ἐπὶ τινα ἔτη κατεῖχε σπουδαίαν θέσιν ἐν τινὶ ἐνταῦθα πρὸ ἐτῶν ἰδρυμένῳ Εὐρωπαϊκῷ καταστήματι, τῷ τοῦ κυρίου Ἀρνῶ, ἐξ οὗ καὶ ἀρεκτὰ ὠφελήθη. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπιχειρήτας ἰδιαιτέρων ἐμπορικῶν ἐργασίαν ἐπὶ τινα μὲν χρόνον ἠδουκίμει, ἐπ' ἐσχάτων ἔμως στερηθεὶς τῶν κεφαλαίων του ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Βατούμ, ἔνθα εἰργάζετο ἐπὶ προμηθείᾳ. Πρὸ μηνῶν ἐπανελθὼν ἐκεῖθεν προσελήθη ὑπὸ τῆς νόστου, ἣτις καλεῖται διαθήτης καὶ ἣτις ἐπήνεγκεν αὐτῷ τὸν θάνα-

τον τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ. Ὁ μακαρίτης Παναγιώτης Βακαλόπουλος ἐχρημάτισε πρὸ ἐτών καὶ Σύμβουλος καὶ Ἐφορός τῶν σχολείων, διὸ καὶ εἰς τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ παρῆσαν πλεῖστοι πολῖται, ἐκ τῶν ὁποίων οὐκ

ὀλίγοι συνώδευσαν τὸν νεκρὸν καὶ μέχρι τοῦ νεκροταφείου.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Τῇ φιλάτῃ μου Π...

Δὲν ὠφελοῦν, φιλάτῃ μου, τὰ τοῦ πρυσώπου κάλλι, τὰ πάχῃ κι' αἱ λευκότητες, διότι τᾶχει κι' ἄλλη. Ὡς ἄνθος θέλεις μαρανθῆ καὶ ἄσπρη θὰ μαυρίστῃ, ἂν ἀγαπήστῃς ἄλλονα κι' ἐμένα παραιτήστῃς. Ἡ τύχῃ μεταβάλλεται ἔπως καὶ ἡ σελήνῃ, κι' οὐδέποτε στὸν ἄνθρωπον πιστὴ ἔμπορὴ νὰ μείνῃ. Μὴ μεγαλοφρονῇς λοιπὸν γι' αὐτὰς τὰς εὐτυχίας, ἡ τύχῃ εἶναι εὐτρωφός, φέρει καὶ δυστυχίας. Εὐκόλως μετατρέπεται, ὡσὰν τροχὸς γυρίζει, καὶ ἐκ τῶν ὁρόνων βασιλεῖς πολλάκις ἐκθρονίζει. Ὁ Χάρων ἐπισπράγισμα εἶναι τῶν ἡμερῶν μας, κι' εἰς χοῦν θέλει μεταβληθῇ τὸ σῶμα τὸ δικόν μας. Ταῦτα γνωρίζουσα καὶ σύ, ἔσο πιστὴ, φιλάτῃ, καὶ μὴ ζητήστῃς ἄλλονα δι' ἀντικαταστάτῃ.

Ἰωάννης Π. Μηλιόπουλος.

(Τρυπεζούντιος).

Μῦθος.

Ἐβάδιζον ποτὲ ὁμοῦ εἰς ἵππος κ' ἓνας ὄνος
κ' ἐσκέπτετο ἐκάτερος τί πάσχει κ' ὑποφέρει!
« — Ἀχ! ἔτῃς! ἔλεγε ὁ καθεὶς, τῆς τύχης μου τ' ἄστέρει »
» Ἀγ! ὑποφέρ' ὁ δυστυχὴς μέσα σὲ τόσους μόνος!
» ἔλοι τριγυρῶ μου χαρὰ καὶ νεῖατα ἔναι γεμάτοι
» καὶ μόν' ἐγὼ ταλαίπωρος ἀπ' ὀλοῦς τυραννιοῦμαι

» Καθένας ἀπ' αὐτοὺς ἐδῶ βαστᾷ χρυσὸ παλάτι,
 » κ' ἐγὼ σ' ἀγοῦρι βρωμερὸ μονάχος μου κυλιεῖμαι!»
 Καὶ ἔκρυπτε καθένας τοὺς χρυσὰ τὰ βάσανά του
 χωρὶς καμμιὰ παρηγοργιὰ ἀπ' ἄλλον νὰ ζητήσῃ·
 καὶ ἤθελε καθένας τοὺς βοήθεια θανάτου!
 κ' εἰς ἄλλον κόσμον ἄγνωστον μ' ἀνάπαυσι νὰ ζήσῃ.
 Αὐτὰ ὡς δρῶ φιλόσοφοι ἐσκέπτοντο μὲ πόνον,
 ὅτε μακρόθεν ἤκουσαν κραυγὰς ἀπελπισίας·
 ὁ ἵππος παρετήρησεν ἐταστικῶς τὸν ὄνον
 καὶ ἐξέχασαν τοὺς πόνους τῶν εἰς ξένας δυστυχίας.

.....
 Ὁ πάσχων τότε λητμονεῖ αὐτὸς τὰ βάσανά του,
 ὅταν ἰδῇ μαζὺ μ' αὐτὸν καὶ ἄλλοι νὰ θρηνοῦνε·
 μὰ ὅταν ἴδῃ μερικοὺς ἀνθρώπους κ' εὐτυχοῦνε,
 τότε διπλασιάζονται τὰ . . . . δυστυχήματά του

Γ. Κ. Κουτσούρης.

ΠΑΡΕΡΓΑ

Αἶνιγμα.

Εἶμαι ζῶον πλὴν μὲ πίστιν ἀγαπῶ τὸν κύριόν μου!

Ἄν τὴν χάραν μου θελήσῃς

ν' ἀποκόψῃς καὶ κτυπήσῃς

μὲ τ' ὀξύ σου πνεῦμα, φίλε, τὸν ὥραϊον τρέχελόν μου,

τὸν ὁποῖον ὅμως πρέπει πρότερον νὰ τὸν σμικρύνῃς,

θέλεις ἶδει μὲ χαράν σου καὶ μετ' ἄκρας εὐφροσύνης

σεμνὸν ἄνθος τοῦ Μαΐου νὰ ἐκπέμῃ εὐωδίαν!

.....
 Σκέψου, φίλε ἀναγνώστα, καὶ τὸ λύεις μ' εὐκολίαν.

Λογόγραφος.

Φ λύτην ἄλλοι θ ἂν κάμποι· κρα! ἦ!

Γ. Κ. Κ.